

Toelichting bij de Beslissing tot wijziging van het Basispakket uit de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier

De Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (PKB) bevat voor de rivier-tak de IJssel acht samenhangende rivierverruimende maatregelen om ervoor te zorgen dat 16.000 m³/s bij Lobith veilig kan worden afgevoerd. Voor de veiligheid bij Zwolle is een zomerbedverlaging van 22 km tussen Zwolle en Kampen opgenomen in het basispakket van de PKB.

In de toelichting bij de PKB¹ was onderkend dat de ingreep zou kunnen leiden tot negatieve effecten op bepaalde habitattypen in Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Dit wordt veroorzaakt door afname van inundatieduur, -frequentie en sedimentatie. Verwacht werd dat de negatieve effecten gemitigeerd konden worden door bestaande kades in de uiterwaarden (verder) te verlagen. Bij de uitwerking van de planstudie voor de zomerbedverlaging is gebleken dat de negatieve effecten groter waren dan verwacht en dat tevens sprake was van een verlaging van de grondwaterpeilen. Deze daling van de grondwaterpeilen kan een bodemverontreiniging in Zwolle veroorzaken, waardoor enkele drinkwaterputten verontreinigd kunnen raken. Hiervoor zijn geen directe oplossingen voorhanden. Beperking van de drinkwaterwinning ter plekke is niet mogelijk vanwege de verwachte toename van de vraag naar drinkwater, het ontbreken van alternatieve putten, de hoge kosten voor de aanleg van dergelijke putten en de lange proceduredtijd die daarmee gemoeid is. Door deze negatieve effecten is de zomerbedverlaging uit de PKB niet volledig uitvoerbaar.²

Een verkorte zomerbedverlaging is wel mogelijk. Er is dan echter een aanvullende maatregel nodig om de beoogde waterstanddaling bij Zwolle te realiseren. Hiervoor zijn verschillende alternatieve maatregelen geanalyseerd³:

- (1) De aanleg van een volledige hoogwatergeul bij Kampen (maximale waterstanddaling door aanleg van dijken en een in- en uitlaat en verplaatsing van de Roggebotsluis in zuidelijke richting): Hiermee kan de restopgave ruimschoots worden gerealiseerd. Kosten zijn € 178 mln. Deze maatregel kan naar verwachting in 2019 gerealiseerd zijn.
- (2) De aanleg van een beperkte hoogwatergeul bij Kampen⁴ (minimaal halen van de benodigde restopgave aan waterstanddaling door de aanleg van dijken en een in- en uitlaat en geen verplaatsing van de Roggebotsluis, maar plaatsing van extra erosiewerende voorzieningen): Dit vraagt een rijksinvestering van € 105 mln. en kan in 2017 gereed zijn. Met de beperkte hoogwatergeul wordt tevens geanticipeerd op de lange termijn veiligheid bij verder toenemende rivierafvoeren. Over die ontwikkelingen worden in het Deltaprogramma verkenningen gedaan. Na 2015 wordt duidelijk hoe de hoogwatergeul hier het beste een bijdrage aan kan leveren. Door qua ontwerp en aanleg van de hoogwatergeul in twee fasen te werken kan nog rekening worden gehouden met de uitkomsten van de verkenningen van het Deltaprogramma om een zo optimaal mogelijke volledige hoogwatergeul te realiseren. Als zodanig past een gefaseerde aanleg ook meer in een adaptieve aanpak dan nu reeds een volledige hoogwatergeul aan te leggen.

¹ Pagina 64 PKB deel 4.

² Dit is reeds bericht in een brief van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, 21 november 2011, zie: Kamerstukken II 2011/12, 27 625, nr. 249.

³ Dit is reeds bericht in een brief van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, 21 juni 2012, zie: Kamerstukken II 2011/12, 30 080, nr. 60.

⁴ In de PKB wordt de maatregel "Hoogwatergeul Kampen" genoemd. De maatregel staat ook bekend als "bypass Kampen". De toekomstige vaarverbinding tussen de IJssel en het Drontermeer heet vanaf 5 november 2012 "Reevediep". Omdat voorliggende beslissing een wijziging van de PKB beoogt, wordt hier nog gesproken van "Hoogwatergeul Kampen".

- (3) **Uiterwaardvergravingen:** Uiterwaardvergravingen zijn niet nader uitgewerkt omdat deze de restopgave niet volledig realiseren en omdat de uitvoerbaarheid negatief wordt ingeschat. De uiterwaardvergravingen zijn zeer ingrijpend voor de landschappelijke en cultuurwaarde van het rivierengebied.
- (4) **Dijkverhoging:** De kosten van dijkverhoging voor de veiligheid op korte termijn bedragen € 23 mln. Dijkverhoging kan gereed zijn tussen 2018 en 2025, onder andere afhankelijk van de relatie met andere dijkverbeteringen in het kader van het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma. De samenhang tussen de rivierverruimende maatregelen op de IJssel wordt bij dijkversterking onderbroken en is ook niet in lijn met het vigerende Rijksbeleid in de PKB Ruimte voor de Rivier dat rivierverruimende maatregelen verkiest boven de toepassing van dijkversterking. Dijkversterking heeft geen waterstandsverlagend effect. Bij toenemende rivierafvoeren zal het water tussen de dijken hoger komen te staan. Gevolg hiervan is dat de waterdruk op de dijklichamen toeneemt waardoor (sneller) extra stabiliteitsmaatregelen voor de dijken nodig zijn. Door de hogere waterstand zal in het geval van een dijkbreuk het gebied binnen de dijkkring sneller vollopen en is de waterdiepte groter waardoor de materiële schade en het potentiële aantal slachtoffers toeneemt. Verder zijn bovenstrooms in de IJssel al een aantal PKB-maatregelen gerealiseerd. De afzonderlijke PKB-maatregelen vormen een 'communicerend' geheel. Bij de keuze voor dijkversterking aan het einde van de IJssel wordt dit geheel verbroken en zal de hogere waterstand bovenstrooms leiden tot minder waterstandsverlaging dan met de maatregelen in totaal is beoogd. Hierdoor zullen de bovenstroomse maatregelen mogelijk moeten worden aangepast om het verlies aan waterstandsverlagend effect te compenseren.

Op grond van een analyse van deze alternatieven is gekozen voor de beperkte hoogwatergeul als aanvullende maatregel. Deze beslissing beoogt de aangepaste maatregel (verkorte zomerbedverlaging) en de aanvullende maatregel (beperkte hoogwatergeul) op te nemen in het basispakket van de PKB en de oorspronkelijke zomerbedverlaging uit het basispakket van de PKB te verwijderen. De maatregelen worden in paragraaf 1 nader toegelicht. De benodigde wijzigingen van de PKB (hierna de scopewijziging) worden in paragraaf 2 beschreven.

1. Toelichting op te nemen maatregelen

De verkorte zomerbedverlaging bestaat uit twee onderdelen:

- Vergraving van het zomerbed voor de waterstandsverlaging;
- Uiterwaardmaatregelen voor de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit.

Het zomerbed van de IJssel zal over een lengte van circa 7,5 km worden verlaagd, tussen de Molenbrug bij Kampen en de Eilandbrug bij de monding van de IJssel. In het voorlopige ontwerp wordt het zomerbed stroomafwaarts meer verlaagd dan stroomopwaarts. Het stroomopwaarts gelegen gedeelte (circa 3 km) wordt gemiddeld verlaagd met 1,8 m, het resterende, stroomafwaarts gelegen gedeelte wordt met 2,3 m verlaagd.

Bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit gebeurt door in de uiterwaarden meer ruimte te geven aan natuurlijke dynamiek, waardoor bijzondere natuur- en landschapswaarden behouden blijven en versterkt worden. Deze waarden worden beleefbaar gemaakt door de recreatieve toegankelijkheid te vergroten. In het voorlopige ontwerp worden de uiterwaardmaatregelen getroffen in Scherenwelle, Kopelerwaard, Zalkerbosch, Bentinckswelle en Vreugderijkerwaard.

De maatregel Hoogwatergeul Kampen is in de PKB opgenomen als alternatief voor de oorspronkelijke zomerbedverlaging en, indien niet voor de Hoogwatergeul als korte termijn maatregel zou worden gekozen, als maatregel voor de lange termijn. De aanleg van de beperkte hoogwatergeul bestaat uit de aanleg van twee dijken tussen de IJssel en het Drontermeer, een in- en uitlaat, de aanleg van een afsluitbaar te maken dam en eventueel het maken van extra erosiewerende voorzieningen in de Roggebotsluis.

Het maken van een volledige hoogwatergeul is een lange termijnmaatregel, waarover te zijner tijd zal worden besloten. Aanvullend op de beperkte hoogwatergeul bestaat deze lange termijnmaatregel uit het verwijderen van de Roggebotsluis, het maken van keersluizen in de dam, het aanleggen van hoogwatervoorzieningen en het versterken van de Drontermeerdijk.

De beperkte hoogwatergeul maakt deel uit van de integrale gebiedsontwikkeling IJsseldelta Zuid, waarin regionale ontwikkelingen (1300 woningen, Hanzelijn, N50, natuurontwikkeling en recreatie) gecombineerd worden met de aanleg van de beperkte hoogwatergeul.

2. Scopewijziging

In de PKB is besloten tot een programmatische aanpak (zie pag. 13 en 14 van de PKB). Het doel hiervan is om flexibiliteit te behouden bij de uitvoering van het basispakket uit de PKB, door ruimte te laten voor alternatieven, aanvullende maatregelen en nieuwe initiatieven. Onderdeel van deze programmatische aanpak is een regeling voor het afwijken van het basispakket indien zich nieuwe inzichten voordoen. Deze regeling bepaalt dat een binnenplanse wijziging van het Basispakket mogelijk is, indien aan de volgende inhoudelijke vereisten is voldaan:

- A. Er bestaat tussen het Rijk en de betrokken bestuursorganen voldoende mate van overeenstemming over de scopewijziging.
- B. De (mogelijk benodigde aanvullende) financiering door de initiatiefnemer is geborgd.
- C. De maatregel(en) dragen voldoende bij aan de verlaging van de maatgevende hoogwaterstand (MHW).
- D. De ruimtelijke kwaliteit verbetert t.o.v. de te behalen kwaliteit bij de oorspronkelijke maatregel uit het basispakket en gemeten naar de ruimtelijke kwaliteitsdoelstelling voor de locatie in de PKB.
- E. Er ontstaat geen strijd met de (overige) doelstellingen of met de strategische beleidskeuzen van de PKB.

Daarnaast stelt de regeling de volgende procedurele eisen aan de scopewijziging:

- 1. Er dient beoordeeld te worden of de Minister geen overwegende bezwaren heeft naar aanleiding van de - voor zover van toepassing - te houden strategische milieubeoordeling.
- 2. De uniforme openbare voorbereidingsprocedure dient te worden gevolgd. Dat betekent dat een ontwerp van de beslissing tot de scopewijziging gedurende zes weken ter inzage moet worden gelegd.
- 3. De Tweede Kamer is door de Minister geïnformeerd over de scopewijziging.
- 4. Bij de beslissing tot wijziging bepaalt de Minister, voor zover van toepassing, welk projectbesluit moet worden genomen.

De scopewijziging, i.c. een wijziging van het basispakket van de PKB, is aan deze inhoudelijke en procedurele vereisten getoetst. In deze paragraaf worden de resultaten van deze toetsing toegelicht.

A. Er bestaat in voldoende mate overeenstemming tussen Rijk en de betrokken bestuursorganen

De oplossing om in de plaats van de niet in zijn geheel uitvoerbaar gebleken zomerbedverlaging uit de PKB te kiezen voor een verkorte zomerbedverlaging en een beperkte hoogwatergeul bij Kampen is afkomstig uit de regio. Verwezen wordt naar de brieven van 22 september 2011⁵ en 2 december 2011⁶ van de

⁵ Deze brief vormt een bijlage bij de brief van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, 21 november 2011, zie: Kamerstukken II 2011/12, 27 625, nr. 249.

⁶ E. Boerman en T. Rietkerk, namens de regiopartners, onderwerp: hoofdconclusies uitgevoerde haalbaarheidsonderzoeken verkorte Zomerbedverlaging Beneden-IJssel en gedeeltelijke versnelde inzet van de Bypass Kampen, 2 december 2011.

Regiopartners, zijnde de Provincie Overijssel, provincie Gelderland, Waterschap Groot Salland, Waterschap Veluwe, gemeente Kampen, gemeente Hattem, gemeente Oldebroek, gemeente Zwolle en Staatsbosbeheer, na raadpleging van de bij de gebiedsontwikkeling betrokken overheden uit Flevoland (provincie Flevoland, waterschap Zuiderzeeland en de gemeente Dronten). Bovendien wordt verwezen naar de bestuursovereenkomst van 15 februari 2010 waarin de samenwerking tussen Rijk en regio is vastgelegd.

Hieruit blijkt dat er voldoende mate van overeenstemming bestaat tussen Rijk en de betrokken bestuursorganen voor de voorgestelde scopewijziging.

B. De (mogelijk benodigde aanvullende) financiering is door de initiatiefnemer geborgd

De kosten voor de verkorte zomerbedverlaging worden geraamd op € 46 mln. De aanleg van de beperkte hoogwatergeul vraagt een rijksinvestering van € 105 mln. De middelen voor de zomerbedverlaging zijn gereserveerd in het programmabudget Ruimte voor de Rivier en die van de beperkte hoogwatergeul in het Infrastructuurfonds⁷. Dit is exclusief de bijdrage van de regio van € 94 mln. aan de aanleg van de dijken en de geul vanwege de integrale gebiedsontwikkeling. Over eventuele financiële mee- of tegenvallers in het project is afgesproken dat deze naar rato van de afzonderlijke financiële bijdragen in het project door partijen, worden verdeeld. Financiële meevallers aan de kant van het Rijk blijven voor het programmabudget van Ruimte voor de Rivier beschikbaar. Tegenvallers worden gesuppleerd vanuit de risicoreservering Ruimte voor de Rivier.

C. De maatregel zal voldoende bijdragen aan de verlaging van de maatgevende hoogwaterstand (MHW)

De zomerbedverlaging in de Beneden-IJssel die in het basispakket van de PKB was opgenomen, moest op grond van de PKB leiden tot 29 cm⁸ waterstanddaling bij Zwolle. Zoals al is aangegeven in een brief van de regio aan de Staatssecretaris⁹ en in een brief van de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer¹⁰ zal dezelfde taakstelling nu behaald worden door de verkorte zomerbedverlaging en de beperkte hoogwatergeul bij Kampen, indien nodig aangevuld met het bijplaatsen van extra erosiewerende voorzieningen in de bestaande Roggebotsluis.

⁷ Brief van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, 21 juni 2012, betreft: Ruimte voor de Rivier, maatregelen Beneden IJssel, zie: Kamerstukken II 2011/12, 30 080, nr. 60.

⁸ Deze PKB-taakstelling is destijds tot stand gekomen met een hydraulisch model dat nu gemoderniseerd is. De PKB-taakstelling van 29 cm is met behulp van het standaard hydraulische rekenmodel dat thans wordt gebruikt omgerekend naar een werктаakstelling van 41 cm. Deze werктаakstelling van 41 cm is eerder genoemd in Kamerstukken, bijvoorbeeld in de brief van 21 juni 2012 (Kamerstukken II 2011/12, 30 080, nr. 60).

⁹ E. Boerman en T. Rietkerk, namens de regiopartners, onderwerp: hoofdconclusies uitgevoerde haalbaarheidsonderzoeken verkorte Zomerbedverlaging Beneden-IJssel en gedeeltelijke versnelde inzet van de Bypass Kampen, 2 december 2011.

¹⁰ Brief van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, 21 juni 2012, betreft: Ruimte voor de Rivier, maatregelen Beneden IJssel, zie: Kamerstukken II 2011/12, 30 080, nr. 60.

D. De ruimtelijke kwaliteit verbetert ten opzichte van de te behalen kwaliteit bij de oorspronkelijke maatregel uit het Basispakket en gemeten naar de ruimtelijke kwaliteitsdoelstelling voor de locatie in deze PKB

De PKB richt zich op het realiseren van twee samenhangende doelstellingen, namelijk (1) het op het vereiste niveau brengen van het rivierengebied tegen overstromingen en (2) het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het rivierengebied. Deze dubbele doelstelling geldt ook voor de verkorte zomerbedverlaging en de beperkte hoogwatergeul.

Bij het ontwerpen van de oorspronkelijke zomerbedverlaging uit het basispakket van de PKB is het accent vooral op het aspect veiligheid gelegd. Daardoor zou de ruimtelijke kwaliteit niet negatief en niet positief worden beïnvloed. Bij de verkorte zomerbedverlaging worden naast de ingrepen in het zomerbed ook maatregelen in de uiterwaarden getroffen waardoor in positieve zin wordt bijgedragen aan de ruimtelijke kwaliteit.

Bij het ontwerp van de uiterwaarden wordt gebruik gemaakt van de Handreiking Ruimtelijke Kwaliteit IJssel. Er is daarnaast aandacht voor de ontwikkeling van Natura 2000-natuurwaarden die negatieve effecten ondervinden van de verkorte zomerbedverlaging.

Voor de hoogwatergeul bij Kampen geldt ook de dubbele doelstelling uit de PKB. De integrale gebiedsontwikkeling wordt vormgegeven conform de genoemde Handreiking. De maatregel leidt met name tot een impuls aan natuur- en recreatieve waarden. Zo wordt bijvoorbeeld bijna 400 hectare (inclusief vaargeul) nieuwe natuur ontwikkeld en worden in totaal 1.223 extra ligplaatsen voor de pleziervaart gecreëerd.

E. Er ontstaat geen strijd met de (overige) doelstellingen of met de strategische beleidskeuzen van deze PKB

Zoals onder C en D is aangegeven, voldoet de voorgestelde wijziging inhoudelijk aan de hoofddoelstellingen uit de PKB betreffende veiligheid en het bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit.

In hoofdstuk 4, pagina 10 en 11 van de PKB zijn de strategische beleidskeuzen opgenomen. De voorgestelde scopewijziging is niet in strijd met deze beleidskeuzen. Integendeel, de scopewijziging komt juist tegemoet aan deze beleidskeuzen of de beleidskeuzen zijn niet van toepassing op de scopewijziging. De scopewijziging komt tegemoet aan de beleidskeuzen, omdat de voorgestelde maatregelen buitendijks plaatsvinden in plaats van binnendijks, zij geen belemmering vormen voor maatregelen die later noodzakelijk kunnen zijn, geen sprake is van retentie, kansen (waaronder die voor natuur) worden benut en omdat de maatregelen geen invloed hebben op de vastgestelde procentuele afvoerverdeling over de verschillende riviertakken. De beleidskeuze over een nadere taakstelling voor de Lek is niet van toepassing op de IJssel. Ook de beleidskeuze over eventueel benodigde lange termijn maatregelen is niet van toepassing op deze scopewijziging.

1. De Minister heeft geen overwegende bezwaren naar aanleiding van de voor zover van toepassing te houden strategische milieubeoordeling

In het milieueffectrapport (MER) voor de PKB¹¹ zijn de milieueffecten van het totale maatregelenpakket (inclusief de reserveringen voor de lange termijn) van de PKB in beeld gebracht en derhalve ook de milieueffecten van de oorspronkelijke zomerbedverlaging en de lange termijnreservering voor de maatregel Hoogwatergeul Kampen. De maatregelen die onderdeel zijn van deze scopewijziging passen binnen de oorspronkelijke zomerbedverlaging en de lange termijn maatregel Hoogwatergeul Kampen die in het MER zijn onderzocht.

¹¹ Het MER voor de PKB is te downloaden:
<http://www.commissiemer.nl/docs/mer/p12/p1252/1252-106mer.pdf>

Voor deze scopewijziging is aanvullend onderzoek gedaan naar de milieueffecten van de verkorte zomerbedverlaging en de beperkte hoogwatergeul.¹² De milieueffecten van deze alternatieve maatregelen zijn vergeleken met de milieueffecten van de oorspronkelijke zomerbedverlaging en de maatregel Hoogwatergeul Kampen die in het kader van het MER voor de PKB in kaart zijn gebracht.

Aangezien alle redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven zijn onderzocht in het MER voor de PKB en er in de tussentijd geen nieuwe, redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven in beeld zijn gekomen, biedt het MER voor de PKB met het aanvullende onderzoek de benodigde informatie om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij de beslissing over de scopewijziging. Uit de informatie blijkt dat de verkorte zomerbedverlaging en de beperkte hoogwatergeul vergelijkbare of positievere effecten hebben op het milieu vergeleken met de oorspronkelijke zomerbedverlaging en de lange termijn maatregel Hoogwatergeul Kampen. De milieueffecten zijn acceptabel ten opzichte van de autonome ontwikkeling van het gebied. Er vindt veel grondverzet plaats. Het met elkaar verbinden van beide maatregelen heeft echter een positieve invloed op de global balans. De milieuhygiënische kwaliteit van de vrijkomende grond is voor het grootste deel goed. De natuureffecten zijn neutraal of positief. Het landschap ondervindt positieve effecten, cultuurhistorische elementen ondervinden negatieve effecten. Zo gaan bijvoorbeeld kleine hoogteverschillen verloren door het graven of door het gebruik bij hoog water van de hoogwatergeul en verdwijnen relatief moderne boerderijensembles voor de hoogwatergeul. In verband met effecten op de drinkwaterwinning worden twee pompputten bij het Engelse werk verplaatst. Hierdoor zijn er geen negatieve effecten op de drinkwaterwinning meer te verwachten. Effecten op de regionale waterbeheersing worden niet verwacht, de grondwatersituatie in Kampen wordt gemonitord. De oppervlaktewaterstand wordt ook gemonitord.

Voor de PKB is een passende beoordeling gemaakt.¹³ Hierin is voor het Rijntakkegebied per riviertak aangegeven wat de waardevolle natuurwaarden zijn die behouden en/of versterkt moeten worden. Langs de Beneden-IJssel zijn Scherenwelle, Zalkerbosch en Vreugderijkerwaard aangewezen als zogenaamde "blijf af"-locaties door de aanwezigheid van glanshaverhooiland en kievitbloemgrasland, hardhoutooibos en gave kronkelwaard en stroomdalgrasland. In de passende beoordeling is geconcludeerd dat "de te nemen ruimtelijke maatregelen voor veiligheid in het kader van Ruimte voor de Rivier kunnen bijdragen aan de duurzame instandhouding en versterking van de Natura 2000 waarden in ons land. Een project waar economie en ecologie elkaar niet in de weg staan, maar elkaars gelijken zijn."

De zomerbedverlaging in de Beneden-IJssel leidt tot een afname van de waterdiepte in de rivier, verandering van de stroomsnelheid en daarmee samenhangende afname van inundatieduur, -frequentie en sedimentatie. Dit heeft negatieve consequenties voor de kwaliteit van stroomdalgrasland, glanshaver- en vossenstaarthooiland, hard- en zachthoutooibos en leefgebied van steltlopers (plasdras-voedselgebied) en porseleinhoen (moeras-broedgebied). Ten opzichte van de oorspronkelijke zomerbedverlaging zijn de effecten van de verkorte zomerbedverlaging op deze Natura 2000-waarden kleiner. Door het treffen van de

¹² Bureau de Ruimte, opgesteld door Heleen Sarink, Milieueffecten in de IJsseldelta d.d 20 augustus 2012. Ten tijde van het opstellen van dit rapport waren de effecten van de toename van baggerwerkzaamheden in het zomerbed van de Beneden-IJssel op de scheepvaart nog niet bekend. Inmiddels is gekozen om de binnenbocht van de rivier te verbreden. Hiermee kan het grootste deel van de benodigde baggerinspanning buiten de vaargeul plaatsvinden, waarmee de inspanning op de vaargeul tot het minimum wordt beperkt. De baggeroverlast wordt daarmee tot acceptabele proporties teruggebracht.

¹³ Strategisch Kader Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, Ruimte voor de Rivier en Ruimte voor Natura 2000, 19 december 2003, dit is te downloaden:
<http://www.commissiemer.nl/docs/mer/p12/p1252/1252-102vhr.pdf>

uiterwaardmaatregelen is per saldo geen sprake van aantasting van de natuurlijke kenmerken. De genoemde waarden in Scherenwelle (glanshaverhooiland, kievitsbloemgrasland, stroomdalgrasland en moeras) en Zalkerbosch (hardhoutoibos en plasdras) worden versterkt. Bovendien wordt in de Koppelerwaard en Bentinckswelle geïnvesteerd in plas dras situaties en rietmoeras.¹⁴

In de passende beoordeling voor de PKB is geen aandacht besteed aan eventuele effecten op Natura 2000-gebied Veluwerandmeren, omdat de oorspronkelijke maatregelen uit het Basispakket van de PKB hier geen effect op hebben. De aanleg van de beperkte hoogwatergeul bij Kampen zal effect hebben op dit Natura 2000-gebied en in mindere mate op de Uiterwaarden IJssel en het Ketelmeer & Vossemeer. Het gaat met name om verstoringseffecten op leefgebied van vogels door de aanleg van de hoogwatergeul. Daarnaast vindt oppervlakteverlies en kwaliteitsverslechtering plaats van kranswierwateren. Tegelijkertijd wordt er door de doelstelling om bij te dragen aan de ruimtelijke kwaliteit en door de integrale gebiedsontwikkeling veel nieuwe natuur ontwikkeld (bijna 400 hectare, inclusief vaargeul). Het Ministerie van EZ zal een procedure in gang zetten om het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren op één plek aan te passen teneinde 20 hectare nieuw leefgebied voor Roerdomp en Grote Karekiet te realiseren en te beschermen. Per saldo treedt geen aantasting van de natuurlijke kenmerken op in de relevante Natura 2000-gebieden.¹⁵

Voor beide maatregelen wordt geconcludeerd dat de natuurlijke kenmerken van de relevante Natura 2000-gebieden niet worden aangetast en dat de maatregelen die onderdeel zijn van de scopewijziging derhalve uitvoerbaar zijn binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998.

2. De Minister heeft geen overwegende bezwaren naar aanleiding van de door hem ten aanzien van de afwijking van de PKB te voeren Uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht

De Uniforme openbare voorbereidingsprocedure is gevolgd. Dat betekent dat een ontwerp van deze beslissing gedurende zes weken ter inzage heeft gelegen en een ieder in de gelegenheid is gesteld om zienswijzen in te dienen.

De ontwerpbeslissing heeft van donderdag 28 februari 2013 tot en met woensdag 10 april 2013 ter inzage gelegen. Hierop zijn vijf zienswijzen ingediend. In bijlage 6 is de reactienota op de zienswijzen opgenomen. Eén zienswijze heeft geleid tot een wijziging van de beslissing. Op kaart 5, bijlage 2 van de beslissing, is de noordelijke grens van de maatregel beperkte hoogwatergeul aangepast, zoals de indiener van de zienswijze heeft voorgesteld. Eén zienswijze heeft geleid tot een aanpassing van de passende beoordeling voor Zomerbedverlaging Beneden-IJssel. In de beoordeling van de cumulatieve effecten zijn nu ook de effecten beschreven van de verkorte zomerbedverlaging en de beperkte hoogwatergeul op mitigerende maatregelen en positieve natuurontwikkelingen van andere projecten langs de IJssel.

Onderdeel van de beslissing vormen de kaarten waarop de locatie van de maatregelen is afgebeeld. Kaart 2 en 5 bij de PKB zijn met deze beslissing aangepast.

¹⁴ Verwezen wordt naar de passende beoordeling voor Zomerbedverlaging Beneden-IJssel opgesteld door DHV B.V. Een samenvatting van de effecten per instandhoudingsdoelstelling is opgenomen in bijlage 3 bij deze toelichting. In bijlage 4 is de passende beoordeling in zijn geheel opgenomen.

¹⁵ Verwezen wordt naar de passende beoordeling voor de Planstudie IJsseldelta-Zuid opgesteld door Tauw, Witteveen+Bos, Royal Haskoning. Een samenvatting van de effecten per instandhoudingsdoelstelling is opgenomen in bijlage 3 bij deze toelichting. In bijlage 5 is de passende beoordeling in zijn geheel opgenomen.

Kaart 8 bij de PKB met de reserveringen voor de lange termijn hoeft niet aangepast te worden. Gebiedsreserveringen voor de lange termijn vinden inmiddels plaats op grond van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De reserveringen voor de lange termijn op kaart 8 bij de PKB zijn dan ook overgenomen op kaart 3 bij het Barro. Bij een wijziging van het Barro kan deze scopewijziging van de PKB verwerkt worden.

3. De Tweede Kamer moet zijn geïnformeerd over de programmatische aanpak voordat de Minister tot de wijziging van het Basispakket besluit

Met de brief van 21 juni 2012¹⁶ is de Tweede Kamer geïnformeerd over de wijziging van het basispakket. In het Algemeen Overleg van 4 juli is een meerderheid van de Tweede Kamer met de aanpassing akkoord gegaan. In de periodieke voortgangrapportages Ruimte voor de Rivier van 4 oktober 2012 en 26 maart 2013 is aan de Tweede Kamer gerapporteerd dat, in lijn met het AO van 4 juli 2012, de wijziging van het basispakket wordt uitgevoerd.¹⁷

4. Bij de beslissing tot wijziging bepaalt de Minister, voor zover van toepassing, welk projectbesluit moet worden genomen

Voor de oorspronkelijke zomerbedverlaging uit het basispakket van de PKB was een vergunning op grond van de Wet beheer Rijkswaterstaatswerken (Wbr) als projectbesluit voorzien. Gelet op de inwerkingtreding van de Waterwet is de Wbr-vergunning als projectbesluit voor de zomerbedverlaging achterhaald. Voor de verkorte zomerbedverlaging zal een projectplan als bedoeld in de Waterwet worden vastgesteld door de Minister van Infrastructuur en Milieu.

Voor de hoogwatergeul bij Kampen die als alternatief voor de oorspronkelijke zomerbedverlaging of als maatregel voor de lange termijn was opgenomen in de PKB, was als projectbesluit voorzien in een bestemmingsplan en een waterkeringplan. Deze keuze kan voor de beperkte hoogwatergeul bij Kampen ongewijzigd blijven met dien verstande dat het waterkeringplan op grond van de Waterwet thans projectplan wordt genoemd. Er worden twee projectplannen vastgesteld: een projectplan voor de nieuwe dijken, vastgesteld door de toekomstige beheerders, te weten het Algemeen Bestuur van Waterschap Groot Salland en de Minister van Infrastructuur en Milieu, goed te keuren door Gedeputeerde Staten van de provincies Overijssel en Flevoland, en een projectplan voor de aanleg/inrichting van de hoogwatergeul door de Minister van Infrastructuur en Milieu.

Bijlagen

- Bijlage 1: E. Boerman en T. Rietkerk, namens de regiopartners, onderwerp: hoofdconclusies uitgevoerde haalbaarheidsonderzoeken verkorte Zomerbedverlaging Beneden-IJssel en gedeeltelijke versnelde inzet van de Bypass Kampen, 2 december 2011.
- Bijlage 2: Bureau de Ruimte, opgesteld door Heleen Sarink, Milieueffecten in de IJsseldelta d.d 20 augustus 2012.
- Bijlage 3: Samenvatting van de effecten per instandhoudingsdoelstelling in de relevante Natura 2000-gebieden.
- Bijlage 4: DHV B.V. Zomerbedverlaging Beneden-IJssel, Passende beoordeling, mei 2013.
- Bijlage 5: Tauw, Witteveen+Bos, Royal Haskoning, Passende beoordeling, Planstudie IJsseldelta-Zuid, 20 maart 2013.
- Bijlage 6: Reactienota op de zienswijzen over de beslissing tot wijziging van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier.

¹⁶ Kamerstukken II 2011/12, 30 080, nr. 60.

¹⁷ Kamerstukken II 2011/12, 30 080, nrs. 61 en 64.